سانمىڭ جاۋاپناماسى

ـــ شي جينپىڭنىڭ جاڭا ئداۋىر جۇڭگوشا سوتسيالىزم يەدىياسىنىڭ فۇجيان سانمىڭىندەگى امالياتىنان ەستەلىك

(باسى 3 ـ بەتتە)

ەمدەۋ رەفورماسى ـــ دۇنيە جۇزىلىك قىين تاقىرىپ.

وسنىشاما كۇردەلى دە سەزىمتال ەلەۋلى رەفورمادان قالاي عانا ناتيجە شىعارا الدى؟ ونىمەن قويماي، ەملەكەت بويىنشا ايتۇلى، اۋەلى، دۇنيە جۇزىلىك دەنساۋلىق ساقتاۋ ۇيىمى القاعان "سانمىڭ ەمدەۋ رەفورماسى" تيپتىك تاجريبەسىنە قالاي اينالدى؟

سانمىڭ ونەركاسىپپەن گۇلدەنگەن، پەنسياعا شققاندارىدىك سالسترماسى جوعارىراق، "بايماي تۇرىپ قارتايۋ" جايتى كورنەكتى. سانمىڭ ئبىر مەزگىل ەمدەۋ رەفورماسىنىڭ "قۇز ـ قياسىندا" تۇرىپ، قورى 200 ميللىون يۇاننان استام زيان تارتىپ، قازىنا تومەنگى شەكتەن تۇسىرمەۋگە دار- مەنسىز بولعان. سونىمەن قاتار، ەمدەۋ بايلىعى جالپى تۇلعالىق جاقتان جەتسىپەي، قالا، اۋىل بىر- كەلكسىز بولىپ، بۇقارانىڭ "ناۋقاس كورسەتۋى قيىن بولۋ، ناۋقاس كورسەتۋى قىمبات بولۋ" سىندى ماسەلەلەر توتەنشە كورنەكتىلەنگەن.

اشتى ساباقتى ەسكە الۋمەن بىرگە، ماسەلەگە تۇرا قاراپ، ماسەلەنى شەشتى. 2012 ـ جىلى سانمىڭ سىندى وسى شاعىن قالا جاڭا ئداۋىر رەفورماسىنىڭ وتكەلىن بۇزىپ ئوتۋ اۋىر جۇگىن ىرىقتىلىقپەن ۇستىنە الىپ، ەمدەۋ رەفورماسىنىڭ ما- شاقاتتى قيىن تۇيىننە باتىلدىقپەن شەرۋ تارتتى. ۇكىمەت شيپاحانالارىنىڭ "ئدارى ـ دارمەك ارقىلى شيپاحانانى اسراۋ" اعاتتىعىن تۇزەتىپ، ەمدەۋ قام- سىزداندىرۋىن باسقارۋداعى "ارىكمىنىڭ ئبي بولۋىن" جويىپ، ەمدەۋدى باسقارۋ ئتۇزىلىسىن ۇزدىك- سىز جونگە سالدى، سانمىڭ ەمدەۋ رەفورماسىن- داعى قيىن ماسەلەلەردى شەشۋدى ئونەمدى قاراستىردى.

بۇقارانىڭ "جانىن قۇتقارار اقشاسىنا" سالىناتىن ەمدەۋ قامسزداندىرۋ سالاسىندا سانمىڭ ەملەكەت بويىنشا ەڭ الدىمەن اۋەلگى ەمدەۋ قامسزداندىرۋ قورىن بىتىرەتىن 24 قۇرىلىمدى بىرىكتىرىپ، سانمىڭ قالاسىنىڭ ەمدەۋ قامسزداندىرۋ قورىن باسقارۋ ورتالعىن قۇردى. 2016 ـ جىلى تاعى ەڭ الدىمەن ئدارى ـ دارمەك ساتىپ الۋ جانە ەمدەۋ قىزمەت وتەۋىنىڭ باعاسىن تۇراقتاندىرۋ سياقتى فۇنكتسيالاردى جاڭادان قۇرىلعان ەمدەۋ قامسز- داندىرۋ ەكەمەسىنە ئبىر تۇتاس بەردى.

"ئدارى ساتىپ الۋ، ئدارى ىستەتۋ جانە اقشا تولەۋ سىندى ئرقايسى بۇنداردى بىتىراندى باس- قارۋدان شوعىرلى باسقارۋعا وزگەرتتى. قاراپايىم- داسترىپ ايتساق، دەنساۋلىق ساقتاۋ، سالاماتتىق تاراۋلارى مەن شيپاحانا 'بۇيىرتپ'، ەمدەۋ قام- سىزداندىرۋ تاراۋلارى ساتىپ الۋعا جانە 'تاپسىر- رىس بەرۋگە' جاۋاپتى بولىپ، بۇقارانىڭ ەمدەۋ قامسزداندىرۋ قورىنداعى 'اقشا قاپشىعىن' بىرگە جاقسى باسقارۋ"، ـ دەدى سانمىڭ قالالىق ەمدەۋ قام- سىزداندىرۋ ەكەمەسىنىڭ باستىعى شۇي جىلۋان.

"ەمدەۋ رەفورماسى بۇقارانىڭ شىنايى باقىت حابارشىسى بولدى". سانمىڭ قالاسىنىڭ تۇرعىنى چىن رۇيباڭ جوعارى قان قىسىم، قانتتى نەسەپ سياقتى سوزىلمالى ناۋقاسقا شالدىققان، بىلتىر ئبىر جىلدىڭ وزىندە ەمدەۋ اقىسى 9668 يۇان بولىپ، جەكەنىڭ تولەۋ سالسترماسى نەبارى 10%ىن ۇس- تاعان. ەمدەۋ رەفورماسىنىڭ ارقاسىندا چىن رۇيباڭ ۇزاق ۋاقىت تۇتىنىپ كەلگەن اكاربوس ئدارىسى نەبارى 9.21 يۇان بولدى، ەمدەۋ رەفورماسىنان بۇرىن باعاسى 100 يۇاننان اسۇشى ەدى.

ەمدەۋ رەفورماسى حالقتىڭ ومىرىنە، سالا- ماتتىعىنا جانە تۇرمىسىنىڭ باقىتىنا سايادى، ەلەۋلى مۇددەلىك رەتتەۋدى جانە ئتۇزىلىستى تالقاندا- دى، ورناتۋدى شارىيدى. باس شۇجي شي جينپىڭ ەمدەۋ رەفورماسىنىڭ ايىاق السىنا ۇزاق ۋاقىتتان بەرى كوڭىل ئبولىپ، نازار اۋدارىپ كەلەدى.

2016 ـ جىلى 2 ـ ايدىك 23 ـ كۇنى باس شۇجي شي جينپىڭ ورتالىق رەفورمانى جاپىاي تەرەڭدەتۋ باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ 21 ـ رەتكى ماجلىسىندە سانمىڭ ەمدەۋ رەفورماسىنىڭ تاجريبەسىن ارناۋلى تەكسەرۋ ئارى تۇراقتاندىردى.

2017 ـ جىلى 3 ـ ايدىك 24 ـ كۇنى باس شۇجي شي جينپىڭ ورتالىق رەفورمانى جاپىاي تەرەڭدەتۋ باسشىلىق گرۋپپاسىنىڭ 33 ـ رەتكى ماجلىسىندە سانمىڭ ەمدەۋ رەفورماسىنىڭ تاجريبەسىن ايرىقشا تۇراقتاندىردى، "سانمىڭ ەمدەۋ رەفورماسىنىڭ بەتالىسى دۇرىس، ونەمدەلگەن كورنەكتى، جالپىلاسترۋعا كوڭىل ئبولۋ كەرەك" دەپ اتاپ كورسەتتى.

2019 ـ جىلى 7 ـ ايدىك 24 ـ كۇنى باس شۇجي شي جينپىڭ ورتالىق رەفورمانى جاپىاي تەرەڭدەتۋ كوميتەتىنىڭ 9 ـ رەتكى ماجلىسىندە سانمىڭ ەمدەۋ رەفورماسىنىڭ تاجريبەلەرىن قورد- تەندىلاپ، جالپىلاسترۋدى تاعى دا باسا دارىپتەدى.

2019 ـ جىلى 8 ـ ايدا وسى تاۋلى شاعىن قالا دۇمانعا بولەندى، ەملەكەتتىك كولەمدەگى ەمدەۋ رەفورماسىن ىلگەرىلەتۋ جۇمىس باسى ئماجلىسى وسى جەردە وتكىزىلىپ، وي ورتاقتاسىپ، اۋىس ـ كۇيىس جاساپ، كەڭەسىپ، جاڭا كەزەكتى ەمدەۋ رەفورماسىنىڭ سۇلباسى اناعۇرلىم ايقىندالا ئتۇستى.

"ۇشقىنان" لاۋلاعان جالىنعا دەيىن سانمىڭ ەمدەۋ رەفورماسى جۇڭگو ەمدەۋ ـ دەنساۋلىق ساقتاۋ رەفورماسىنىڭ دامۇ تاريحىنا وشپەس ئىز قالدىردى.

2012 ـ جىلدان بەرى سانمىڭ ىلگەرىندى ـ كەيىندى 200 تۇردەن استام ەمدەۋ رەفورماسى سا- ياساتىن بەلگىلەپ، اتقارىپ، "ەمدەۋ، ەمدەۋ قام- سىزداندىرۋى، ئدارى ـ دارمەك رەفورماسىن قاتار جۇرگىزۋ"، "ەكى بەلەت ئتۇزىمى"، "ئبىر سورت، ەكى ئتۇر" جانە ەمدەۋ قامسزداندىرۋ مە- كەمەسىن ۇيىمداستىرىپ قۇرۋ سياقتى شارالار ىلگە- رىندى ـ كەيىندى ەملەكەت ەمدەۋ رەفورماسىنىڭ جوعارى دەڭگەيدەگى جوباسىنا اينالدى.

"حالقتى وزەك ەتكەن دامۇ يدەياسىن امال- ياتتا اتقارىپ، باتىلدىقپەن بەكمىگە كەلىپ، قيىندىق- تارعا قاسقايا قارسى اتتانعاندا عانا، بۇرىن تىندىرۋ- دى ويلاساق تا تىندىرا المايى كەلگەن ئرى ىس- تەردى تىندىرا الامز"، ـ دەدى سانمىڭ قالاسىنىڭ باستىعى يۇي حۇڭشىڭ.

دامۇدا تاقىرىپ بەلگىلەنىپ، رەفورمادا جۇمىس تىندىرىلىپ، بۇقارا يگىلىككە كەنەلدى.

سانمىڭ يۇڭ ـ ان قالاسى حۇڭتيان قىستاعى 1998 ـ جىلى "تاۋدى وتباسىلارىنا دەيىن ئبولۋ" رەفورماسىنا جاڭالىق ەنگىزۋ سەبەپتى "جۇڭگو ورمان شارۋاشىلىعى رەفورماسىنىڭ 'شياۋگاڭ قىستاعى'" دەپ اتالىپ، سانمىڭنىڭ بۇكىل ەل بويىنشا "تاۋدىڭ ۇقىعىن بەلگىلەگەن، اعاشتى تۇراقتاندىر- عان، جۇرتتىڭ كوڭىلىن ورنىقتىرعان" كوللەكتيۋ ورمان ۇقىعى ئتۇزىمى رەفورماسىن ەڭ الدىمەن ورىنداۋىن ىلگەرىلەتتى.

رەفورما جاساپ، ەسىك اشقانىنان بەرگى ۇزاق ۋاقىتتا تاۋلى جەردىڭ، جاسىل اۋماقتىڭ كوپ بولۋى سانمىڭگە دامۇ ارتقىشلىعىن اكەلە الما- دى، كونە ورمان شارۋاشىلىعى ساياساتىنىڭ قاتپ ـ سەمۇى، تاۋ ورمان مۇلىك ۇقىعىنىڭ ايقىن بولماۋى سەبەبىنەن بۇقارانىڭ "تاۋعا سۇيەنپ جان باعۋى" وراسان زور شەكتەۋگە ۇشىراپ، قالىڭ جاسىل تاۋدى بۇقارا "ەسكى اشىلمايتىن جاسىل بانكە" دەپ اتاپ كەتكەن.

1997 ـ جىلى 5 ـ ايدا شي جينپىڭ جولداس شاشيان اۋدانىندا تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزگەن- دە: "شاشيان اۋدانى ورمان شارۋاشىلىعىنداعى ئرى اۋدان، ورمان شارۋاشىلىعىنىڭ ەكولوگيالىق ونەمدەلگەن كوزدەۋدەن تىس، ورمان شارۋاشىلە- عىنىڭ ەكونوميكالىق ونەمدەلگەن كوزدەپ، ورمان شارۋاشىلىعىن رەسمي كاسىپ سالاسى رەتىندە جۇرگىزۋ كەرەك" دەپ اتاپ كورسەتكەن.

1998 ـ جىلى 2 ـ ايدىك 15 ـ كۇنى شي جينپىڭ جولداس نيڭحۇا اۋدانىندا تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇر- گىزگەندە تاعى بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: "ورمان شارۋاشىلىعى قۇرىلىسىن ويداعىداي يگەرۋ ئۇشىن، ورمان شارۋاشىلىعى كاسىپ سالاسى مەن ورمان شارۋاشىلىعى ەكولوگيالىق كاسىپ سالاسىن ئبىر تۇتاس جاقسى يگەرۋ كەرەك، ايتپەگەندە، تاقىر تاۋعا اينالىپ، قۇر الاقان قالامز".

"شىرت ۇيقىدا جاتقان قاتپارلى تاۋدى ويانتۋ" دەپ اتالاتىن سانمىڭ ورمان شارۋاشىلىعى رەفورما- سى "جاسىل تاۋدى التىن تاۋعا اينالدىرۋ" قاعيدا- سىن تولىق ئتۇسىندىردى. سانمىڭ ورمان ۇقىعى- مەن كەپىلدەمەلى قارىز اقشا بەرۋ، "فۇلينداي" سياقتى فينانس ونەمدەرىن تۇڭعىش رەت شىعا- رىپ، "ورمان بەلەت ئتۇزىمى" رەفورماسىن جاڭا- لىق اشا العا قويىپ، بۇكىل ولكەنىڭ جاسىل فينانس رەفورماسى سناق وڭىرىنە اينالىپ، مەملە- كەتتىك كوللەكتيۋ ورمان شارۋاشىلىعى جالپىلىق رەفورماسىنىڭ سناق ۇلگى كورسەتۋ ئوڭىرىن قۇرىپ، "ورمان شارۋاشىلىعىن گۇلدەندىرىپ، ەكولوگيانى كورىكتەندىرۋدى"، "اعاش كەسپەسە دە بايي الۋدى" جۇزەگە اسردى.

2019 ـ جىلى سانمىڭ قالاسىنىڭ ورمان شارۋا- شىلىعى جالپى ئونىم قۇنى 114 ميلليارد 600 ميللىون يۇانعا جەتىپ، ورمان ەكولوگيالىق جۇيەسىنىڭ جىلدىق جالپىلىق ونەمدەلگى 198 ميلليارد 340 ميللىون يۇانعا جەتىپ، فۇجيان ولكەسى بويىنشا ال- دىڭعى قاتارعا ئوتتى.

سانمىڭ قالالىق ورمان شارۋاشىلىعى ەكەمە- سىنىڭ باستىعى لىۋ شياۋيان بىلاي دەدى: سانمىڭ ورمان شارۋاشىلىعى رەفورماسىنىڭ تابىستى بولۋى تاۋلى ئوڭىردى دامىتۋدىڭ ئس جۇزىندەگى تيانىاق ەتىپ، حالىق بۇقاراسىنىڭ مۇددەسىن قورعاپ، رەفورمادان قوزعاۋشى كۇش جانە پايدا الىپ، ورمان بايلىعىن شىن مانىندەگى "سۋ قويما- سىنا، اقشا قويماسىنا جانە استىق قويماسىنا" اينال- دىرۋدان كەلدى.

سوڭنان دامعاندار قايتكەندە الدىڭعىلاردى باسپ وزۋعا بولادى؟

ـــ دامۇ اۋقىمىن مىقتى يگەرىپ، ۇتىمدى وراي جەتىلدىرىپ، جاڭا جاعداي اشىپ، جوعارى ساپالى دامۇدىڭ الدىڭعى لەگىندە جۇرۋگە ۇمتىـ- لىپ، ۇزدىكسىز جاڭا ئورىس اشتى

الدىمەن سانگاڭ، سوڭنان سانمىڭ. سانگاڭ- نىڭ سانمىڭ جوننەن ماڭىزى زور.

تاۋلى وڭىرگە ورنالاسقان، شيكىزات پەن بازار "كەۋدە سىرتتا"، وعان زات اينالىمى وزىندىك قۇنىنىڭ جوعارىلىعى، كولەمدىك باسىمدد- عىنىڭ السىزدىگى قوسلىپ، سانگاڭ وتكەن عاسىر- دىڭ 90 ـ جىلدارىنىڭ سوڭىندا ئوندىرىستىڭ، تيجا- راتتىڭ قيىن جاعدايىنا دۇشار بولدى.

سانگاڭ توبىنىڭ القا باستىعى لي ليجاڭنىڭ ئالى ەسىندە، 2000 ـ جىلى كاسپورىننىڭ قينىشلىق- تان قۇتىلۋىنىڭ ەڭ ماشاقاتتى كەزىندە شي جينپىڭ جولداس كاسپورىننا 2 رەت كەلىپ تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزگەن بولاتىن.

2000 ـ جىلى 1 ـ ايدىك 3 ـ كۇنى شي جينپىڭ جولداس تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ كەزىندە بىلاي دەپ العا قويدى: "وسى زامانعى كاسپورىن ئتۇزىمىن ورناتۋ مەن رەفورما بەتالىسىن بەلگىلەۋگە تاباندى بولىپ، رەفورمالاۋدى، قايتا ۇيىمداستىرۋدى، جا- ڭالاۋدى باسقارۋدى كۇشەيتۋمەن ۇشتاستىرىپ، كاسپورىن تيجاراتى مەحانيزمىن وزگەرتىپ، زيان تارتۋدى پايدا تابۋعا قاراي بۇرۋ سەرپىنىن ارتتە- رىپ، ەڭ سوڭىندا قينىشلىقتان قۇتىلۋ نىسانىاسىن جۇزەگە اسىرۋ كەرەك".

سول جىلى 8 ـ ايدىك 10 ـ كۇنى شي جينپىڭ جولداس تاعى دا سانگاڭعا ىشكەرىلەي بارىپ، تور- عايدى بورشالاۋ ئادىسى ارقىلى زاۋود اۋماعىندا، سەحتاردا تۇپ ـ تۇرا ئبىر كۇن تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇرگىزىپ، كورە ئجۇرىپ سۇرادى، وي جۇگىرتتى.

سول جىلى نەبارى 36 جاستاعى لي ليجاڭ سانگاڭ بولات شىبىق ماتەريالدار زاۋودىنىڭ باس- تىعى بولدى. ول ەسكە الىپ بىلاي دەيدى: سول كۇنى اشىلعان اڭگىمە ماجلىستە شي جينپىڭ جولداس "سانگاڭنىڭ رەفورما جاساۋى، دامۇى وتە جاقسى تاجريبە توپتاپتى، تيپتىك ۇلگىلىك ما- ڭىزى بار، تۇتاس ولكەدە جالپىلاسترۋعا بولادى" دەپ تۇراقتاندىرىپ، سونىمەن بىرگە، سانگاڭنىڭ علىم ـ تەحنيكادا جاڭالىق اشۋى، دارىندى ەنگىز- ۋى، كاسپ سالاسى قۇرىلىمىن رەتتەۋى جانە با- ياندى دامۇى، ەكولوگيالىق ورتا قۇرىلىسى، پارتيا قۇرىلىسى جانە يدەيا ـ ساياسي قۇرىلىسى سياقتى قىزمەتتەرىنە ناقتى تالاپتار قويدى.

ئبىر جولعى ئسوز دامۇ بەتالىسىن ايقىندادى، سوندداي ـ اق سانگاڭدىقتاردىڭ ارىنىن قاۋلاتتى.

سانگاڭ تىڭعىلىقتى ئتاسىل ارقىلى باسقارۋدى قۇاتتى وندىرگىش كۇشكە اينالدىردى. جاڭالىق اشۋ ارقىلى جەتەكتەپ، سانگاڭ التى ئرى تەحنيكا- لىق جاڭالىق اشۋ جۇيەسىن تۇلعالاپ، تاراۋلار ارا، ماماندىقتار ارا جاڭالىق اشۋ ۇجمىن ۇيىمداستىرىپ، علىم ـ تەحنيكادان قامال الۋدى ىسكە اسردى.

20 جىلدا سانگاڭنىڭ بولات ئونىم مولشەرى 2000 ـ جىلعى ئبىر ميللىون 170 مىڭ تونناداn 2019 ـ جىلى 12 ميللىون 400 مىڭ تونناعا ارتتى، مال ـ مۇلكىنىڭ جالپى سوماسى 3 ميلليارد 40 ميللىون يۇاننان 46 ميلليارد 660 ميللىون يۇانعا جەتىپ، پاي- داسىنىڭ جالپى سوماسى، جالپى مال ـ مۇلكتەگى ۇلەس سالسترماسى، ئبىر تونناعا بولاتتىڭ ئوسىم سالىعى بۇكىل ەلدەگى بولات ـ تەمىر سالاسىندا اعالاپ العا شقتى.

بىيل 9 ـ ايدىك 1 ـ كۇنى زەردەلى قۇلتەمىرلىك اينالمالى مەحانيكالىق قول بولات قورىتۋ دومنا پەشىنـ- دە جۇمىس ىستەي باستادى، سانگاڭنىڭ زەردەلىلەنـ- دىرىپ وزگەرتۋى رەسمي باستالدى.

"ئبىز كاسپورىننىڭ جاڭالىق اشۋداعى نەگىز- گى تۇلعالىق ورنىن كۇشەيتۋدىڭ ئتىمدى ورايىن مىقتى يگەرىپ، ونەركاسىپ قۇلتەمىرى، مەحانيكا- لىق كورۋ تەحنيكاسى، زەردەلىلەندىرىلگەن جابدىق جانە ونەركاسىپ ينتەرنەتىن قولدانىپ، بولات ـ تەمىردى جاساۋدان بولات ـ تەمىردى زەردەلى جاساۋعا بەتتەدىك"، ـ دەدى لي ليجاڭ.

پارتيا 19 ـ كەزەكتى ورتالىق كوميتەتىنىڭ بە- سىنشى جالپى ئماجلىسى جاڭالىق اشۋدىڭ ەلمىز- دىڭ وسزامانداندىرۋ قۇرىلىسى جالپى جاعدايىندا- عى وزەكتى ورنىنا تاباندى بولۋدى العا قويدى.

"بولاشاقتا بەتتەۋدە، سانمىڭ ئبىر جاعنان، تەحنيكادا وزگەرىس جاساپ، جاڭالىق اشۋدى كور- نەكتىلەندىرىپ، ئداستۇرلى كاسپ سالالارىن جا- سىلدانىدىرۋدى، وزىقتاندىرۋدى، زەردەلىلەندىرۋ- دى جەدەلدەتتى؛ ەندى ئبىر جاعنان، جاڭا قوز- عاۋشى قۇاتتى كۇش سالا جەتىلدىرىپ، جاڭادان گۇلدەنگەن كاسپ سالالارىنىڭ ەرەكشەلەنۋىن، شوعىرلانۋىن، تىزبەكتەلۋىن ىلگەرىلەتۋ كەرەك"، ـ دەدى سانمىڭ قالاسى ونەركاسىپ جانە ينفور- ماتسيالاندىرۋ مەكەمەسىنىڭ باستىعى جىك ۇنىلي.

"جالپى مولشەردى ۇلعايتىپ، ساپانى جوعارىد- لاتۋدى" نسانا ەتىپ، بولات ـ تەمىر جانە جابدىق جاساۋ، جاڭا ماتەريال، مادەنيەت ـ ساياحات جانە سا- لاماتتىق كۇتىنۋ، ەرەكشە وسى زامانعى اۋىل شارۋا- شىلىعى سياقتى 4 ئرى جەتەكشى كاسپ سالاسىن ئتۇيىندى تۇردە تۇلعالاعان سانمىڭ بولاشاقتا بەتتە- گەن دامۇ جوباسىن كەسكىندەدى.

سانمىڭدە ونەركاسىپ ـــ ماڭىزدى تىرەك، اۋىل شارۋاشىلىعىن، اۋىل ـ قىستاقتى دامىتۋ ـــ ما- ڭىزدىنىڭ ماڭىزدىسى.

1996 ـ جىلى 5 ـ ايدا شي جينپىڭ جولداس 1 ـ رەت سانمىڭگە بارىپ تەكسەرۋ ـ زەرتتەۋ جۇرگىز- گەندە "اۋىل شارۋاشىلىعى جانە اۋىل ـ قىستاق قىزمەتى ـــ سانمىڭ قىزمەتىنىڭ ئتۇيىنى" دەپ اتاپ كورسەتتى ئارى سانمىڭنىڭ ئس جۇزىندىك- پەن بايلانىستىرىپ اۋىل شارۋاشىلىعىنىڭ نەگىزىن كۇشەيتۋ، اۋىل ـ قىستاق ەكونوميكاسىن دامىتۋ، شارۋالاردىڭ تۇرمىس ورەسىن جوعارىلاتۋ تالابىن العا قويدى.

داتيان اۋدانى گۇاڭچىڭ قالاشعى يۇانشا قىس- تاعىنىڭ ۇلۇڭ تاۋ بوكتەرىندەگى جاسىل ماناتتاي جايقالعان 700 مۇلىق شاي باعىندا ساياحاتشىلار سەيىل ـ سەرۋەن قۇرۋدا.

2000 ـ جىلى 8 ـ ايدىك 9 ـ كۇنى شي جينپىڭ جولداس وسىندا كەلىپ، شايلى تاۋدىڭ سوقپاق جولىن بويلاي ئجۇردى. شايلى تاۋعا بارعاندا جاپ ـ جاسىل شاي باعىنا كوز جىبەرگەن شي جينپىڭ جولداس مىنانى ەرەكشە قاداعالادى: داتيان شاي كاسپ سالاسىن تۇتقا ەتۋى، شاي كاسپ سالاسى ەكولوگيا، جاسىل، ورگانيكالى بەتالىسقا قاراي دامىپ، جىنىتكەتەي وڭدەۋگە قاراي دامىپ، شاي جاپىراعىنىڭ ساپاسىن جوعارىلاتىپ، جەرگىلىكتى ماركانىڭ داڭقىن شعارۋى كەرەك.

قازىر داتيان اۋدانىندا جيىنى 100 مىڭ مۋ شاي باعى بار، شاي جاپىراعىن وڭدەۋ زاۋودى 2000نان استام، جىلدىق ئونىم قۇنى ئبىر ميلليارد يۇاننان اسادى. يۇانشا قىستاعى شاي جاپىراعىنىڭ جىلدىق ئونىم قۇنى 55 ميللىون يۇاننان اسىپ، قىستاق تۇرعىندارىنىڭ جان باسىندىق كىرىسىن 22 مىڭ يۇان ارتتىرۋعا جەتەكتەدى.

"شاي جاپىراعى بايىرعى رايون حالقىنىڭ كە- دەيلىكتەن ارىلىپ، دوڭگەلەك داۋلەتتىلىككە بەتـ- تەۋدەگى التىن جاپىراققا اينالدى"، ـ دەدى سول جىلى شي جينپىڭ جولداسقا سەرىك بولعان قارت پارتيا ياچەيكا شۇجيى جاڭ نايلىۋ كۇلىمسىرەپ.

تالاي جىلدان بەرى سانمىڭ بازار جاعدايىن تياناق ەتىپ، جەرگىلىكتى جاعدايعا قاراي ىستەپ، جاسىل ەكولوگيالىق بايلىق باسىمدىعىنان تولىق پايدالانىپ، ەكولوگيالاندىرۋ ۇستانىمى ارقىلى ەرەكشە، وسى زامانعى اۋىل شارۋاشىلىعىنىڭ دامۇىن ىلگەرىلەتىپ، جوعارى ئتۇسىمدى، ساپالى استىق، جاسىل ورمان شارۋاشىلىعى، باعبانشىلىق سياقتى ەرەكشە اۋىل شارۋاشىلىعى كاسپ سالالارى مەن كۇرىشتىڭ ساپالى تۇقىمىن جەتىلـ- دىرۋ، ازىقتىق ساڭىراۋقۇلاق سياقتى 20 نەشە ەرەكشە اۋىل شارۋاشىلىعى ونىمدەرى تىزبەگىن قا- لىپتاستىردى.

ينتەرنەتتىڭ جاپىاي قولدانىلۋى سانمىڭنىڭ اۋىل شارۋاشىلىعى تىزبەگىن ۇزدىكسىز سىرتقا كە- ڭەيتتى.

"سالەمەتسىزدەر مە، مەن نۇڭىرشيمىن"، بۇل ينتەرنەتتە تانىمالى "نۇڭىرشي" جاساعان 700گە تاياۋ بەينەجازبالىق تۇندىلاردىداعى ۇنەمى قولدانىلاتىن بەتاشار. 337 مىڭ جانكۇيەرگە سۇيەنـ- گەن ول بيىل شارۋالاردىڭ ئبىر ميلليون 600 مىڭ يۇاندىق اۋىل شارۋاشىلىعى ونىمدەرىن ساتۋىنا كومەكتەستى.

"نۇڭىرشيدىڭ" شىن اتى لياۋ شىڭحۇا، نيڭحۇا اۋدانى حۇايتۇ قالاشعى حىكىك قىستاعىنىڭ تۇرعىنى. 2 جارىم جىلدىڭ الدىندا بەينەجازبا جاساۋ شەبەرلىگى بار لياۋ شىڭحۇا قالاداعى قىزمەتىن قويىپ، اۋىل ـ قىس- تاقتاعى تۇعان جەرىنە قايتىپ كەلىپ شارۋالارعا كو- مەكتەسپ بازار ىزدەدى.

بۇل كۇندەرى لياۋ شىڭحۇا ەگمىشلىك كاسپ- تىك سەلبەستىك كووپەراتيۋىن اشىپ، ەلەكترونداى ساۋدا سەرىكتەستىگىن قۇردى. "قازىر ينتەرنەت جە- لىسى جاقسى، قاتىناس جاقسى، قورشاعان ورتا جاقسى، بولاشاقتا اۋىل ـ قىستاق قۇلپىرىپ، ۇلكەن ساحناعا اينالادى"، ـ دەدى لياۋ شىڭحۇا.

كورىكتى اۋىل ـ قىستاقتىڭ بولاشاعى نۇرلى. بۇكىل ەلدەگى بۇداندىستىرلعان كۇرىش تۇقىمىن وندىرەتىن ئبىرىنشى قالانى تۇلعالاپ، ەرەكشە اۋىل شارۋاشىلىعىندا توعىسترۋدىڭ قالبىن اشىپ، اۋىل شارۋاشىلىعى ەلىم ـ تەحنيكاسى تابىستارىن قولدانۋدى جوعارى ونەمدەلەندىرۋدى جۇزەگە اسردى... اۋىل ـ قىستاقتى گۇلدەندىرۋدى ىلگەـ- رىلەتۋ جولىندا سانمىڭنىڭ ارىنى اسقاق.

ۇلى ئس تىندىرۋ ۇلى رۇحاني كۇش ـ قۇاتتى قاجەت ەتەدى.

سانمىڭ ورىكەنيەت قالاسى. وتكەن عاسىر- دىڭ 80 ـ جىلدارىندا بۇقارا اڭىس ەتكەن "لات، بىلىققان، ناشار" بولۋ ماسەلەسىن شەشۋدەن باستاپ كىرىسكەن سانمىڭ "سانمىڭدە رازى بولۋ" قيمىلىن وريىستەتىپ، بۇكىل ەلگە تانىمالى قالا ور- كەنيەتى ماركاسىنا اينالدى.

2015 ـ جىلى 2 ـ ايدىك 28 ـ كۇنى باس شۇجي شي جينپىڭ 4 ـ كەزەكتى ەملەكەتتىك ور- كەنيەتتى قالا، ورىكەنيەتتى قىستاق ـ قالاشق، ور- كەنيەتتى ورىن جانە ازامات جاسىنا تولماعاندارىدىڭ يدەيا ـ ئمورال قۇرىلىسى قىزمەتىندەگى وزاتتار- دىڭ ۇاكىلدەرىمەن كەزدەسكەندە، "جاڭا مەزگىلـ- دەگى رۇحاني ورىكەنيەت قۇرىلىسى سانمىڭنەن باستالعان" دەپ اتاپ كورسەتتى.

باس شۇجي شي جينپىڭ سونىمەن بىرگە بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: جۇڭحۇا ۇلتىنىڭ ۇلى گۇلدەنۋى سىندى جۇڭگو ارمانىن جۇزەگە اسىرۋ ئۇشىن زاتتىق بايلىق مەيلىنشە مول بولۋى، رۇحاني بايلىق تا مەيلىنشە مول بولۋى كەرەك.

وسى قىزىل توپىراقتا جاڭا كۇش ـ قۇات ۇيىسۋدا.

نيڭحۇا اۋدانىنداعى قىزىل ارمياناڭ ۇزاق جورىققا اتتانۋعا جىنالۋ الاڭىندا "اسكەري سىرناي اۋەنى اسقاقتادى" اتتى الىپ ئمۇسىن قاسقايىپ تۇر، ئبىر قىزىل ارميا جاۋىنگەرى كەۋدە كەرە العا شىعىپ شابۋىل جاساۋدىڭ اتوي دابىلىن قاعۋدا.

كەلەر جىلى جاڭادان سالىنعان 2 تەمىر جول وسى اراعا تۇتاسىپ، نيڭحۇاعا جاڭا دامۇ كەڭىستـ- گىن اشادى.

سانمىڭدىقتار قاجىرلى دا پاراساتتى، جاس ۇرپاق ئبىلىم قۇۋعا قۇشتار.

ايگىلى جوعارى وقۇ ورىندارىنا وتكەن وقۇشىلار مولنان شققاندىقتان، نيڭحۇا 1 ـ ورتا مەكتەبىن سول جەردە "اڭىزدارداعى مەكتەپ" دەپ القايدى. مەكتەپ اۋلاسىندا بيىل ورتا مەكتەپ تاۋىسىپ، ەندى عانا جوعارى مەكتەپكە وتكەن وقۇشىلاردىڭ تىلەكتەرى جازىلعان قۇلاقـ- تاندىرۋلار بيىك ئىلۋلى تۇر.

"2021 ـ جىلدا ئسزدى كۇتەمز".

جاڭا ئبىر جىل تاياپ قالدى، جاپىاي سوتسيالىس- تىك وسزاماندانعان ەملەكەت قۇرۋدىڭ جاڭا سا- پارى باستالۋ الدىندا تۇر. شي جينپىڭنىڭ جاڭا ئدا- ۇىر جۇڭگوشا سوتسيالىزم يدەياسىنىڭ جەتەكشىلـ- گىندە بولاشاقتا بەتتەگەن سانمىڭ، بولاشاقتا بەتـ- تەگەن جۇڭگو، ئسوز جوق، جاڭا شۇعىلالى ناتىـ- جەلەردى جارىققا شعارادى...

(تىلشىلەر جاڭ شۇيدۇڭ، جاۋ چاۋ، تۇ حۇڭجاڭ، لين چاۋ، گاۋ جيڭ)

(شينحۇا اگەنتتىگىنىڭ 12 ـ ايدىك 16 ـ كۇنى فۇجوۋدان بەرگەن حابارى)